

Svensk författningssamling

Förordning om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service

SFS 2024:1243

Publicerad
den 11 december 2024

Utfärdad den 5 december 2024

Regeringen föreskriver följande.

Innehåll och syfte

1 § Denna förordning innehåller bestämmelser om stöd till kommuner och till företag med försäljningsställen för dagligvaror eller drivmedel.

2 § Syftet med stödet är att främja tillgången till grundläggande kommersiell service i områden där servicen är gles.

Stödet ska bidra till att uppfylla målet för den regionala utvecklingspolitiken.

Stöd lämnas i mån av medel.

3 § I lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar finns bestämmelser om att regioner och Gotlands kommun ska besluta om användningen av vissa statliga medel för regionalt utvecklingsarbete.

Det som sägs i denna förordning om regioner gäller också för Gotlands kommun.

Ord och uttryck

4 § I denna förordning betyder

dagligvaror: varor som hushåll behöver köpa ofta, och

grundläggande kommersiell service: verksamheter som tillhandahåller dagligvaror, drivmedel eller ombudsfunktioner för post-, apotek- eller betaltjänster.

Stödets form

5 § Stöd får lämnas i form av

- hemsändningsbidrag,
- investeringsstöd,
- servicebidrag, eller
- särskilt driftstöd.

Stöden kan kombineras med varandra.

Grunder för statligt stöd

6 § Investeringsstöd eller servicebidrag får endast lämnas i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2023/2831 av den 13 december 2023 om

tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse.

SFS 2024:1243

7 § Särskilt driftstöd får endast lämnas i enlighet med kommissionens förordning (EU) 2023/2832 av den 13 december 2023 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse som beviljas företag som tillhandahåller tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

Förutsättningar för stöd

8 § Stöd enligt denna förordning får endast lämnas

1. för åtgärder i områden där den grundläggande kommersiella servicen bedöms som gles, och
2. om de särskilda förutsättningar som följer av 10–22 §§ är uppfyllda.

9 § Det stöd som lämnas får inte vara större än vad som behövs för att den åtgärd som stödet avser ska kunna genomföras, med hänsyn till övriga finansieringsmöjligheter och andra omständigheter.

Hemsändningsbidrag

10 § Hemsändningsbidrag får lämnas till kommuner.

11 § Hemsändningsbidrag får lämnas för att bekosta kommunens hemsändning av dagligvaror till hushåll eller anordnande av inköpsturer av dagligvaror till hushåll som har långt avstånd till och som saknar möjlighet att på egen hand ta sig till en butik.

12 § Hemsändningsbidrag får lämnas endast om

1. hemsändningarna eller inköpsturerna sker på ett ändamålsenligt sätt och utan onödiga kostnader, och
2. kommunens nettokostnader för hemsändningarna och inköpsturerna under ett kalenderår uppgår till minst ett halvt prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken.

13 § Hemsändningsbidrag får lämnas med högst 50 procent av kommunens nettokostnader för hemsändning eller inköpsturer under ett kalenderår, dock högst 100 kronor per hushåll och hemsändnings- eller inköpstillefälle.

14 § Den som utför hemsändningen av dagligvaror eller inköpsturer får utöver ersättning från kommunen ta ut en skälig avgift av hushållet för arbetet.

Investeringsstöd

15 § Investeringsstöd får lämnas till företag med fasta försäljningsställen som tillhandahåller dagligvaror eller drivmedel.

Om det finns särskilda skäl får investeringsstöd även lämnas till

1. företag som på annat sätt än genom ett fast försäljningsställe säljer och levererar dagligvaror i landsbygder, eller
2. fastighetsägare som hyr ut lokaler till ett företag som säljer dagligvaror eller drivmedel i landsbygder.

16 § Investeringsstöd får lämnas med högst 50 procent av utgifterna för

1. anskaffning, ny-, till- eller ombyggnad eller större reparation av lokaler som behövs för verksamheten och för inredning eller annan utrustning av sådana lokaler, eller

2. anskaffning, ombyggnad eller större reparation av utrustning som behövs för försäljning på annat sätt än genom fast försäljningsställe.

17 § Investeringsstöd får lämnas med högst 85 procent av utgifterna för

1. en större sådan investering som avses i 16 § 1, om investeringen

a) gäller ett fast försäljningsställe med ett väl utbyggt utbud av grundläggande kommersiell service, eller

b) görs för att komplettera det fasta försäljningsstället för dagligvaror eller drivmedel med annan grundläggande kommersiell service,

2. kompetenshöjande insatser för anställda inom grundläggande kommersiell service,

3. att ta fram åtgärdsprogram som syftar till att förbättra verksamhetens lönsamhet,

4. investeringar som genomförs för att uppfylla krav som verksamheten är skyldig att genomföra enligt föreskrifter i lag eller förordning, eller

5. andra investeringar, om det finns särskilda skäl som motiverar det.

18 § Tillväxtverket får meddela föreskrifter om vad som krävs för att de investeringar som avses 17 § 4 ska vara stödberättigade.

Servicebidrag

19 § Servicebidrag får lämnas till företag med fasta försäljningsställen som har drabbats av tillfälliga problem med lönsamheten, om

1. företaget tillhandahåller dagligvaror eller drivmedel, och

2. andra åtgärder har varit otillräckliga för att komma till rätta med lönsamhetsproblemen.

Om det finns särskilda skäl får servicebidrag även lämnas till företag utan fasta försäljningsställen som säljer och levererar dagligvaror i landsbygder.

Företag som har ett väl utbyggt utbud för grundläggande kommersiell service eller företag som av servicestrategiska skäl är betydelsefulla, ska prioriteras.

20 § Servicebidrag får lämnas med högst 350 000 kronor per år och mottagare. Om särskilt driftstöd lämnas enligt 21 § ska stöden räknas samman och det totala beloppet får sammanlagt uppgå till högst 350 000 kronor.

Servicebidrag får lämnas till samma mottagare under sammanlagt högst tre år.

Särskilt driftstöd

21 § Särskilt driftstöd får lämnas till företag med ett fast försäljningsställe som

1. har ett mångsidigt utbud av dagligvaror,

2. är beläget mer än 10 kilometer från ett annat försäljningsställe med ett mångsidigt utbud av dagligvaror, eller i ett skärgårdsområde utan fast landförbindelse,

3. är öppet så att kunderna kan få tillgång till dagligvaror på åretruntbasis, och

4. hade en nettoomsättning för dagligvaror som uppgick till högst 11 miljoner kronor enligt det senaste årets årsredovisning, årsbokslut eller annat liknande underlag.

Om det finns särskilda skäl, får särskilt driftstöd lämnas till ett försäljningsställe, trots att det inte uppfyller förutsättningarna enligt första stycket 2 och 4.

Försäljningsställen som är betydelsefulla även för tillgängligheten till annan grundläggande kommersiell service än dagligvaror ska prioriteras.

22 § Särskilt driftstöd får lämnas med högst 350 000 kronor per år och försäljningsställe. Om servicebidrag lämnas enligt 19 § ska stöden räknas samman och det totala beloppet får sammanlagt uppgå till högst 350 000 kronor.

Hantering av stödärenden

23 § En ansökan om stöd ska lämnas till regionen i det län där verksamheten bedrivs och prövas av den regionen.

24 § En ansökan om stöd ska vara skriftlig och undertecknad av sökanden.

25 § Ansökan om investeringsstöd ska lämnas in till regionen innan den stödberättigade åtgärden påbörjas.

26 § En ansökan om stöd ska innehålla en beskrivning av den åtgärd som stödet avser och de övriga uppgifter som behövs för att regionen ska kunna pröva ansökan.

En ansökan om hemsändningsbidrag ska även innehålla uppgifter om hur många hushåll som under det kalenderår som ansökan avser har fått hemsändning eller som har deltagit i sådana inköpsturer som avses i 11 §.

27 § En ansökan om investeringsstöd, servicebidrag eller särskilt driftstöd ska innehålla en redogörelse för

1. allt annat stöd av mindre betydelse som företaget har fått under den senaste treårsperioden, och
2. allt annat stöd som företaget tidigare har ansökt om eller beviljats och som avser samma stödberättigande kostnader som ansökan omfattar.

28 § Innan investeringsstöd, servicebidrag eller särskilt driftstöd beviljas ska regionen

1. lämna de upplysningar till företaget som följer av artikel 7.4 i kommissionens förordning (EU) 2023/2831 eller kommissionens förordning (EU) 2023/2832,
2. göra den kontroll som följer av artikel 6.4 i kommissionens förordning (EU) 2023/2831 eller kommissionens förordning (EU) 2023/2832, och
3. hämta in synpunkter från berörda kommuner för att behovet av stöd ska kunna bedömas.

Om ärendet gäller en fråga av principiell vikt, ska regionen hämta in synpunkter från Tillväxtverket innan ett beslut om stöd fattas.

Anmälningsskyldighet

29 § Den som har ansökt om eller beviljats stöd enligt denna förordning ska snarast möjligt till regionen anmäla sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på stödet.

30 § Ett beslut om stöd ska innehålla uppgifter om det stöd som lämnas, en upplysning om anmälningsskyldigheten enligt 29 § och grunderna för återbetalning och återkrav enligt 33 och 40–43 §§.

Beslutet får förenas med de ytterligare villkor som krävs för att syftet med stödet ska uppnås. Villkoren ska framgå av beslutet.

31 § Ett beslut om särskilt driftstöd ska förenas med villkor om att stödmottagaren ska utföra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Regionen ska i beslutet ange de närmare villkoren för tjänsten. Dessa ska innefatta åtminstone vilket utbud av dagligvaror som ska tillhandahållas och under vilken tid som försäljningsstället ska hållas öppet.

Utbetalning av stöd

32 § Stöd som utgörs av

1. hemsändningsbidrag betalas ut årsvis i efterskott,
2. investeringsstöd betalas ut löpande allteftersom stödmottagaren redovisar genomförda åtgärder, och
3. servicebidrag och särskilt driftstöd betalas ut i samband med att stödet beviljas.

33 § Regionen ska besluta att ett stöd helt eller delvis inte ska betalas ut om

1. den som har beviljats stöd har orsakat att stödet beviljats felaktigt eller med för högt belopp genom att lämna oriktiga uppgifter eller på annat sätt,
2. stödet av något annat skäl har beviljats felaktigt eller med för högt belopp och stödmottagaren skäligen borde ha insett det,
3. stödet inte har utnyttjats eller använts eller det finns anledning att anta att stödet inte kommer att utnyttjas eller användas för det ändamål som det har beviljats för, eller
4. ett villkor för stödet inte har följts.

Uppföljning, utvärdering och registerföring

34 § Regionen ska på Tillväxtverkets begäran redovisa hur stöd enligt denna förordning har använts.

35 § Regionen ansvarar för uppföljning av stöd som betalats ut till stödmottagare enligt denna förordning.

36 § En stödmottagare ska på regionens begäran lämna de uppgifter som behövs för uppföljning och utvärdering av den åtgärd som stöd har lämnats för.

37 § Om det uppstår en påtaglig risk för att syftet med stödet inte kommer att kunna uppnås ska regionen vidta de åtgärder som motiveras av stödets ändamål och statens intressen som fordringsägare.

38 § Bestämmelser om registerföring finns i 12 a § lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och i förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler.

39 § Regionen ska i minst tio år från det att stödet beslutades bevara de uppgifter som behövs för att kunna fastställa att de villkor som följer av förordning (EU) 2023/2831 och förordning (EU) 2023/2832 är uppfyllda.

Återbetalning och återkrav

40 § En stödmottagare är återbetalningsskyldig om någon av de grunder som anges i 33 § är uppfyllda.

41 § På det belopp som krävs tillbaka ska ränta betalas. Ränta beräknas från och med den dag som infaller en månad efter det att beslut om återkrav enligt 42 § har fattats och efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter.

42 § Om en stödmottagare är återbetalningsskyldig enligt 40 § ska regionen besluta att helt eller delvis kräva tillbaka stödet tillsammans med ränta.

Kravet eller räntan får helt eller delvis sättas ned om det finns särskilda skäl.

43 § Om regionen har beslutat om återkrav av investeringsstöd enligt 42 §, får beloppet som ska krävas tillbaka räknas av mot annan utbetalning till samma stödmottagare som har beslutats enligt denna förordning.

44 § Tillväxtverket ska vid domstolar, myndigheter och i övrigt föra statens talan mot stödmottagaren i fråga om statliga medel enligt denna förordning.

Tillväxtverket får anta ackordsförslag eller på annat sätt efterskänka statens rätt i enlighet med vad som framgår av förordningen (1993:1138) om hantering av statliga fordringar.

45 § Regionen ska underrätta och bistå Tillväxtverket när verket behöver vidta en åtgärd enligt 44 §.

Bemyndigande

46 § Tillväxtverket får meddela föreskrifter om verkställigheten av denna förordning.

Överklagande

47 § I 40 § förvaltningslagen (2017:900) finns bestämmelser om överklagande till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut än beslut enligt 33, 42 och 43 §§ får dock inte överklagas.

1. Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2025.

2. Genom förordningen upphävs förordningen (2000:284) om stöd till kommersiell service.

3. Bestämmelserna i 19–21 §§ den upphävda förordningen gäller dock fortfarande för hemsändningsbidrag som avser kommunens kostnader för kalenderåret 2024.

4. De nya bestämmelserna i 10–14 §§ tillämpas första gången i fråga om stöd som avser kommunens kostnader för kalenderåret 2025.

PETER KULLGREN

Maria Wetterling
(Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet)